

"ЛЯХА ГУДЬМО, ПРОТЕ З ЛЯХОМ БУДЬМО".

(Кореспонденція до "У. Р. В." з Рад. України.)

Такої ось думки майже всі українсько-галицькі доктори з професорами.

Однак мало ще гудити панів-шляхту. Їх треба ненавидіти й боротися з ними. Адже селянство Західної України тільки й мріє, як би то спекатися польсько-шляхетського ярма. Ненавидіти панів є за що. Бо коли за часів Австрії, польська шляхта, маючи права,

шляхтою, від проголошення платформи яскраво протиукраїнської, від повної солідарності українських льокалів-панів із гнобителями українських селянських мас на Зах. Україні — стримує їх доля С. Твердохліба та Матвіяса. Третяча за своєю шкуру, професор Томашівський та Смаль-Стоцький та доктори Панейки — вони не сміло виступають, прикрива-

МАРКО ЛУШКЕВИЧ.

бувший посол до польського сейму в Варшаві від українського працюючого населення Волині. Шляхта хотіла задушити його до вични, але він утік втікти. Тепер працює на Радянській Україні і є сталим кореспондентом "Українських Робітничих Вістей" та "Робітничі".

потрапляла в підступно-грабіжницький спосіб позбавляти галицького селянина його споконвічних виласів (про це дивись "Ліси та пасовиска" Ів. Франка), то, що-ж коїться тепер, коли польські магнати почувують себе всевладними господарями навіть над душами українських селян?

Тепер становиче українсько-го й білоруського селянина під панською Польщею надзвичайно жалюче. Навіть незаперечну власність селян відбирають для осадників. Наприклад, у селі Тростянка, луцького повіту, на Волині, відібрано в селян оселення коло 500 гектарів землі й оселено там польських військових колоністів.

Українські патріоти, бачучи якою великою ненавистю падає селянина до пана, лише про людське око "гудять" ляха. Насправді ж хочіть вони (українські патріоти) у злагоді жити з польськими панами. Одного лиш бажують, коли вже не можна самому, то прийняти спільно з ляхом — визнавати українського селянина та робітника.

Від отвертого братання українських патріотів з польською

сько-радянську державність. Безсоромне запродаєство галицьких докторів не знає меж! За недовгий час мого перебування у варшавському сеймі, відомі мені факти, як високовчені галицькі професори прохують Волиняків-послів попуштити за них "бідних", причому вчать такого оригінального парламентаризму:

"Урядовою дорогою не інтерелюйте... Лише у приватній, дружній бесіді — замовте за мене словечко перед міністерським секретарем..."

Хоч у Радянських Республіках і дістали наші селяне землю (такої для селян користі й патріотів не заперечують), однак більшовицька влада в очах галицьких націоналістів-

хрунів є "ворожі українському народові". І коли зах-українські хруні інший раз у своїх газетах і заспівають більшовицького ахафиста, то роблять це для постраху польської шляхти. "Не даєте, мовляв, нам автономії, то й ми робимося більшовиками", — хочуть лакузи настрахати панів.

Ну, загравання лакуз тут, у старому краю, з шляхтою ще зрозумілі: лакузи сподіваються шляхетської ласки. Та що чекають ляхаї з віннігетського "Укр. Гол.", шикаської "Січ", скрентонської "Народної Воли", чого вони сподіваються, коли гарчать на радянський устрій та промовчують про білий терор під Польщею?

Марко Лушкевич.

ТУРЕЦЬКА НАФТА.

Як повідомляють з Ангори повстанський рух у східній Туреччині поширюється; загоми повстанців, під проводом курдського шейха Саїда, захопили м. Дездеїре й посуваються на м. м. Аргану-Маден, Діарбекір та Харпут.

Повстання швидко охоплює інші, суміжні вілаєти, має, очевидно, монархічні завдання й набуває надто серйозного характеру. Уряд оголосив стан облоги. Між турецьким, регулярним військом та повстанцями вже виникла ціла низка кровавих сутичок.

Отже, цікаво зупинитись та з'ясувати причини, умови, дійсний стан, або, як кажуть, (за кулісний бік) цього діла.

Перш за все, треба нагадати про величезну вагу нафтового питання в нашій дії, коли скрізь у світі (Баку, Пенсілванія, Румунія), з одного боку, іде скорочення продукції нафти, з другого ж — значно збільшується попит на неї. І зараз причина турецьких подій не як раз нафтове питання. Питання — кому володіти Мосулом-Сулейманом — себ-то тим районом (280 квадрат. км), де знайдено могутні нафтові джерела.

Величезні поклади месопотамсько-перської нафти вже давно мутьють очі імперіалістичної Англії. Ще підчас війни (1914 р.) англійське військо захопило м. Багдад та Месопотамію. Потім, шедря Ліга Націй виділа Англії мандат на управління країною, а ця утворила між річками Евфратом та Тігром, "самоістийні" оперетково-арабське королівство, Ірак, на чолі якого поставила короля Фейсала. Таким чином англійські імперіалісти пригарили "чорне золото" до своїх рук. Але цього мало й Англія намагається захопити турецькі землі, східні вілаєти, що дуже багаті на різні підземні скарби. Зокрема, Арган-Маден виліє собою величезне джерело мідної руди та залізняка. За турецькими даними, у нетрах Вірменського Тавру

коло Арган-Маден, є біля 700.000 тонн мідної руди, що має 28% міді.

Туреччина боронить свої права, звертається до Ліги Націй, але даремно, — англійські емісари провадять свою працю серед Курдів та Арабів, викликають сутички, повстання. Англія намагається довести, що населення Курдистану вороже ставиться до турецької влади й бажає об'єднатися з Іраком.

Не буде нічого дивного, коли ми почнемо, що нападники курдські та арабські кочевники — повстанці аживають в боротьбі проти турецького уряду чудові кулемети, бомби, рушниці, набой, аероплани англійської марки.

Події в Туреччині, т. з. повстання — не є ніщо інше, як новий наступ імперіалізму на Схід, чергова спроба надіти на східні народи залізні кайдани політичного та економічного поневолення.

Л. Левитський.

ПОРСЕЛ ПРО С.Р.С.Р.

Порсел, голова англійської тред-юніонної делегації до С.Р.С.Р., виступив в Манчестері з промовою, в якій дав яскраву картину успіхів радянського будівництва в усіх галузях.

"Багато говорять про те, чого нема в Радянському Союзі, а тому я лецею додам і свого, сказав Порсел. У С.Р.С.Р. нема ні погромів, ні кривавих подій на Лені, ні вірменської різни, ні чужоземних капіталістів, ліхварів та експлуататорів. У Петропавловській фортеці нема в'язнів, нема царської армії, яка загрожувала-би мирові всьому світу, нема провокацій і насильства за допомогою поліцейських шпиків і під керівництвом уряду. Все це знищено в робітничо-селянській Республіці, а тому я кажу: "Хай живе С.Р.С.Р., хай живе міжнародна робітничка кляса! Бажаю, щоб у нас та в інших країнах нашлись сили зробити теж саме".

ЕРІО НА ПОСЛУГАХ В АНГЛІЙСЬКИХ КАПІТАЛІСТІВ.

Радикально соціалістичний уряд Франції дав наказ про арешт і висилку тов. Роя, відомого індуського революціонера, який сподівався, що в "демократичній" Франції знайде пристановище й співчуття за свою боротьбу проти англійського імперіалізму. Наказ про висилку був підписаний французьким міністром внутрішніх справ після переговорів Еріо з Чемберлейном. Отже, французький уряд видав свій наказ під натиском англійських імперіалістів, які ненавидять і бояться тов. Роя.

Тов. Рой примушений блукати по світу: один за одним виганяють його капіталістичні уряди. І все ж тов. Рой не припиняє своєї політичної діяльності. Він пише в Німеччині книжку, присвячену становищу в Індії, видає там часопис "Авангард незалежної Індії". Він пише свої "політичні листи", які англійський уряд викор-

стовує для судової розправи проти тов. Роя.

Англійський уряд добувається висилки Роя з Німеччини.

Тов. Рой сподівався знайти пристановище у Франції після перемоги "лівого блоку", він сподівався, що тут його не переслідуватимуть англійські колоніальні хижакі. Але це було лише ілюзією. Подібно до урядів Америки, Італії та Німеччини, уряд Еріо віддає свою поліцію та судовий апарат у розпорядження Чемберлейна та англійського імперіалізму. Рой надто небезпечний для капіталістів, бо він є душою та активним борцем в індуському революційному русі.

Лівий блок став вірним лояльним урядом Балдуїна, він виступив з Франції політичних збігів, які обороняють трудящі маси своїх країн. І разом з тим він з охотою приймає до себе тих, які організують фашизм.

БЕЗРОБІТТЯ В РІЗНИХ КРАЇНАХ.

Статистика безробіття останніх місяців показує збільшення числа безробітних майже в усіх країнах. Закордонні газети подають такі відомості про безробіття в окремих країнах:

Німеччина. За перші два тижні січня число безробітних, що одержують допомогу, збільшилось із 536,000 до 583,000, тоб-то на цілх 9 відсотків. Справжнє число безробітних далеко більше, бо не всі безробітні мають право на допомогу.

Англія. Наприкінці листопада в 11,500,000 робітників, що застраховані від безробіття, числилось безробітними 11 відсотків. В середині грудня число застрахованих безробітних вносило 1,158,000.

Італія. Число зареєстрованих безробітних на листопад вносило 117,051 проти 111,590 в попередньому місяці. Крім того зареєстровано 17,668 робітників, що працюють лише випадково.

Австрія. В першій половині грудня число безробітних, що одержують допомогу, вросло з 115 до 130 тисяч. Ще 25 листопада їх нараховувалося лише 83,237, а в листопаді 1923 р. — 77,550.

Франція. На біржах праці перереєстровано наприкінці листопада 11,863 безробітних проти 10,483 наприкінці жовтня й 9,703 в листопаді 1923 р. У Франції, як і в інших закордонних країнах через біржі праці проходить лише незначна кількість безробітних. Таким чином наведені числа показують тільки відносну зріст безробіття і нічого не гово-

рять про справжні розміри його. Що до допомоги безробітним, то в грудні користались де-якою допомогою тільки 479 безробітних із 11 тисяч зареєстрованих на біржах праці.

Бельгія. На початку листопада число безробітних, що є членами кас безробітних, вносило 18,444 проти 12,691 на початку листопада 1923 р. Відомостей про загальне число безробітних нема.

Данія. За відомостями профспілок наприкінці листопада не мали роботи 8,6 відсотків профспілок. В жовтні безробітних було 6,5 відсотків.

Голландія. Наприкінці листопада на біржах праці міст, що мають понад 5,000 мешканців, було записано 65,740 безробітних. Серед членів кас допомоги безробітним не мають зовсім роботи 6,5 відсотків і мають лише випадково роботу 2,1 відсотків.

Норвегія. 10 грудня нараховувалося 20,500 безробітних проти 16,300 в листопаді. Крім зазначеного числа біля 6,000 безробітних мають тимчасову працю на громадських роботах.

Польща. Наприкінці вересня нараховувалося 155,245 безробітних проти 52,420 наприкінці вересня 1923 р.

Швейцарія. Число зареєстрованих безробітних на початку листопада вносило 9,451 проти 8,718 в попередньому місяці.

Чехословаччина. За офіційними відомостями число безробітних на початку жовтня вносило 73,006. Із них одержують допомогу від держави біля 10 відсотків.

Україні. На початку листопада без роботи було 13,5 відсотків робітників.

Зауваження Америки. За відомостями департаменту праці число робітників, що працювали в 8,768 підприємствах в жовтні минулого року, зменшилось проти жовтня ц. р., на 10,8 відсотків. Тоб-то біля 11 відсотків робітників, що в минулому році мали працю, поповнили армію безробітних.

Подані числа далеко ще не мають справжньої картини росту безробіття в цих країнах. Велике число безробітних, а в деяких країнах навіть переважне, не реєструється, бо закордонні біржі праці не дають ані допомоги ані роботи. Проте й наведені числа свідчать про жахливий стан на робітничих ринках в капіталістичних країнах.

Б.

ПАНИ АРЕШТУЮТЬ І КАТУЮТЬ ЖІНОК.

Поліція арештувала в Лодзі політичних жінок, арештованих біла і примушувала назвати осіб, що розподіляють добродійні жертви між в'язнями.

Унаслідок допиту поліція заарештувала представника профспілок Сверецького й три жінки політичних арештованих і віддала їх під суд по обвинуваченню в збиранню жертв на користь політичних в'язнів.

Селян, яких заарештовано, ніби-то за участь в повстанському русюві, поліція нещадно б'є.

СПІШІТЬ НА ПОМІЧ СТРАЙКУЮЧИМ МАЙНЕРАМ.

Центральний Комітет Жіночої Секції при ТУРФДім висунивав за свої каси \$15,000 на допомогу страйкуючим майнерам Нової Скошії і закликає всі відділи Жіночої Секції негайно поспішити зі своїми жертвами на ту ціль. Майнери в Ноній Скошії, їх жінки й діти голодують. Компанія замкнула їм поживу в склепах, викидає з помешкань серед зими. Поміч потрібна негайно. Відкачайтеся, товаришки зараз! Хто жертвує зараз — жертвує два рази.

Ц.К. Жінсекції.

Кожний клясово свідомий робітник повинен переплачувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіційний орган Комуністичної Партії Канади.

Передплата на рік вносили \$2.00, на піврік \$1.00. Зашліть передплату таки же нині!

Адреса: THE WORKER, Room 301, Tyrrel Bldg, 95 King St., East, Toronto, Ont.

В БУРЯНАХ

Другий том спогадів з громадянської війни на Україні 1920 року.

(Продовження.)

Хоч чесних в світі мало, але вони ростуть і переможуть. Бо "2 рази два є 4".

В цих бурянах я маленький і великий. І я і не я. Говорю і не чую себе. Думаю і не пізнаю.

А тепер закутуюся і попробую заснути. Ніч.

Тільки що розплющив очі разом з сонцем. Сонце ще далеко від мене, десь за бароболінням, за вільхами над потоком. Мене не бачить, а я кризь дірочку кидую косо очима і — люблюсь ним. Воно так само молоде й пахуче, як дівчина, що спала на свіжому снігу. І рум'яне таке.

Люблю дивитися на сонце, як воно будить ся. Заспане, невмигване і тому кохане. Потім збирає росу і вмивається. (Тому роса гине.) Люде, як хочуть означити велику цінність, то все згадують сонце.

Кажуть: — Вперед до золотого сонця волі! Інші инакше: — Вперед товариші! Нам зійшло червоне сонце!

А хлопець дівчині натхнено: — Кохана моя, сонечко моє! А поет Михайль Семенко блукає з портфелем по київських вулицях і співає:

Товаришу сонце! Він мріє про перемогу людини. Майбутнього над природою.

Радіо-думка обкрутить землю Спільним змаганням мети І завоює людина небесну стелю І скаже сонцеві: — с в і т и !

З поетів ніколи не було добрих соціалістів, бо вони романтики і люблять поезію. А соціальна революція повна грубої прози і дивно захованої поезії. Поезію революції відчують і бачать тільки революціонери. Тому великих поетів революції мало, бо революційний колектив сам собі поет.

Семенко хоч ходити з портфелем, але революцію відчуває. Він любить себе і колектив. Живе сьогодні і футурист. Зрадив село і степи і покохав брудне місто, автомобільний дим, залізо і бетон, і ненавидить Кліма Поліщука.

Воплотив собі революцію і говорить з "товаришом сонцем" та мріє стягнути його на землю. Найбільший дар його, це сміливість і творчість підчас голоду.

Я подлюбив його тоді, як ми сиділи на підлозі театру Садовського в Києві і висувистували на сцені "Козацьку помсту". (По футуристичному.)

...Вміте сонце випливає вище і пригадає молодлицю, яка ще вчора була дівчиною. Але мені жаль, бо до полудня сонце постаріється. Воно так: сходить, то — молоде й пахуче, як дівчина, що спала на свіжому снігу. Потім вмивається росю і стає молодлицю, що вчора була дівчиною. В полудне воно жінокою, яка котиться в долину переживши 30-ять, але все ще може ма-

нити. В 4-й годині йому 50 років, а над вечір бабусю, беззубою і немичною. Зліється, червоніє, але нидіє і паде за хмари.

Ми цього не помічаємо, як не помічаємо, що земля крутиться, хоч знаємо. Ми ще не помічаємо, що люде старіються, а життя молодіє. І багато ще не знаємо...

Наполеон сказав, що кожне здобує місто пригадає йому знаслувану дівчину. А я ще цього не відчув. Як революція добуває місто, то воно пригадає матір після родів. І болісно і щасливо. (Але це революція, а Наполеон був начальником контрреволюції, і я не хочу мати з ним нічого спільного.)

Ненавдивку кожне насильство. Найбільше болить мені серце, як почую про знаслування дівчини. Бо без любови на світі нема нічого. (Навіть зорі закохані в місяць. Ви не бачили, як вони моргають до нього?) Платки не виб'ють, але знаслуваній дівчині готовий цілувати крайчики помітного одягня і вивенювати, що люде будуть ще людьми...

(О! Мій чортик під вухом вже проснувся.) — Що кажеш? — А соціальна Революція? — шепче.

— Соціальна Революція чортику? Це не насильство. Це боротьба з насильниками. Розумієш? Як скажена собака покусає когось, то її хутко мусять вбити, инакше вона покусає всіх і всі будуть згодом гавкати, вити, здихати. А так не йоже бути. Революція — Великий Гнів, що наростає віками. Ніхто не хоче добровільно вмрвати, а в революції вмрвають тисячі. В чому-ж сила? В гніві чортику і — в меті.

Буває важко, буває тяжко. Буває голодно, буває холодно. Але є надія.

Як тяжко, тоді виривається Василь Чумак і з денікською кулькою в голові кричить, як сама Революція:

Безнадійно? Є надія: ось на цьому бруку. Переможе! Піонері! Тисну вашу руку!

Так! Є велика сила і ми дивуємося, де вона ховається. А вона в кожній сирій шинелі, в кожному голодному, змерзлому тілі. Як обірване-босе червоне військо йде в бій, мені все тишиться до очей сльози зворушення. Бо це й є революція. Це й є та сила, яку видно і невидно. І яка перемагає. Чим? Не зброєю. Зброя поганенька, стара, далека від найвищої європейської техніки. Ось блискуче панське військо, узброєне всім, що тільки придумала людська думка на смерть людини — і — помімо цього утікає, біжить, перед обірваним, поганенько зброєним і голодним військом революції.

Бє і побіджає Великий Гнів — великого колективу. І Любов і Віра.

Любов нового Життя і Віра в Нове Життя. Нам ще далеко до нього, але ми любимо його так, як мати ненароджену дитину.

Пригадаються слова товаришки Ньюри і передує собою бачу її великі чорні очі:

— "Ми люде нові, хоч далеко нам ще до нових. Буржуазних пересудів дотепер не позбудися..."

Говорила в першій мірі про себе, бо догадалася смерті тільки тому, щоб бандити, як будуть бити нагами, не побачили, що в неї немає сорочки.

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ПРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає її в вас, або ви її знаєте, то постарайтеся купити, а буде мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартості навіть тоді, як ви переречити її. Це довша повість з воєнних часів в Галичці і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так доки відірватися від книжки, доки не перечеїтаете до кінця.

Письменик М. Прчан співає вітні і вірно описує всі ті страші-події в старому краю. Читачи "Карпатської ніч" в риночко багато витисли і то в найбільш приступний спосіб, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Наручувано вона на найкращому папері, окладнина з артистичним малюнком в злові кольорах.

КУПИТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІТЕ! РОЗПОВІСНОДНОУТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Вислаються книжки за попереднім надісланим грошем. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з гришми пошлати на таку адресу:

Українian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.